

Esipuhe

Salibandyn suosio kasvaa. Se on vakiinnuttamassa yhä vahvemmin asemaansa suosituimpien palloilulajien joukossa. Lajin kasvu ja kehittyminen ”oikeaksi urheilulajiksi” sai korkeimman mahdollisen tunnustuksen heinäkuussa 2011, jolloin Kansainvälisen olympiakomitean yleiskokous hyväksyi salibandyn täysjäsenekseen. Tämä hyväksyntä tarkoitti sitä, että salibandy on virallisesti matkalla kohti olympialaisia. Matka varsinaiseksi olympialajiksi on pitkä, mutta täysjäseneksi hyväksyminen aloitti virallisesti tuon matkan.

Salibandyn kasvu on huomioitu myös Suomen urheiluelämässä. Laji on vähitellen lisäämässä uskottavuuttaan niin sanottujen perinteisten urheilulajien toimijoiden piirissä. Vuonna 2010 salibandyn toisen maailmanmestaruuden voittaminen toi miesten maajoukkueelle vuoden joukkueen tittelin. Samana vuonna Suomen Valmentajat ry valitsi maajoukkueen silloisen päävalmentajan Petteri Nykyn vuoden valmentajaksi.

Nämä tunnustukset kertovat salibandyn nopeasta kehityksestä. Jotta nousukiito jatkuu, kaikkien salibandyn parissa työskentelevien henkilöiden ja yhteisöjen on ponnisteltava yhä enemmän. Urheiluun kuuluvat muutokset ja nopeasti vaihtuvat tilanteet. Ne liittyvät lähes kaikkeen toimintaan. Kilpailutoiminnassa mestarit vaihtuvat, uusia haastajia tulee, pelaajat ja valmentajat vaihtuvat, seuroja syntyy ja valitettavasti myös kuolee, mutta pieni turbulenssi on koko ajan päällä. Se tekee urheilutoiminnasta äärettömän mielenkiintoista. Tämän hektisen toiminnan keskellä on tärkeää muistaa, että valmennusta ja yleistä kehitystyötä ei saa lyödä laimin. Laji kehittyy kovaa vauhtia, ja harrastajia tulee jatkuvasti lisää. Meidän salibandyn parissa toimivien henkilöiden on pystyttävä vastaamaan tähän myönteiseen kehitykseen. Valmentajia on koulutettava lisää ja nykyisten valmentajien on kehitettävä itseään. Tämä kehitystyö vaatii paitsi tahtoa ja hyvää asennetta myös hyvää valmennusmateriaalia.

Olemme osaltamme kantamassa kortemme tähän kehityksen kekkoon kädessäsi olevan valmennuskirjan muodossa. Tämän teoksen syntysanat lausuttiin Jyväskylän

monitoimitalolla syksyllä 2011. Silloin mieliimme hiipi ajatus kirjan kirjoittamisesta. Kyseisen vuoden Runebergin päivänä Seppo Pulkkinen väitteli filosofian tohtoriksi aiheesta ”Valmentajataustan merkitys rehtorin työssä”. Saman vuoden syksynä näki päivänvalon Jyri Korsmanin ja Jouko Mustosen kirjoittamana ensimmäinen salibandyyn yksilön kokonaisvaltaiseen kehittämiseen keskittyvä teos ”Salibandy käsikirja”. Meille kaikille kolmelle tämän teoksen tekijälle jäi mainittujen ja mielestämme onnistuneiden kirjoitusurakoiden jälkeen vielä virtaa sekä ideoita. Tämä synnytti ensimmäiset ajatukset voimien yhdistämisestä laajemman valmennuskirjan tekemiseksi. Ideariihemme tuotti nopeasti tulosta. Runkosuunnitelma oli valmiina jo vuoden lopussa, ja keväällä 2012 kesken kiireisimpien play off -vääntöjen syntyi lopullinen päätös laajan salibandyvalmennukseen keskittyvän teoksen kirjoittamisesta.

Me valmentajat elämme tätä hetkeä, mutta samalla olemme myös tulevaisuuden tekijöitä valmentaessamme ja kouluttaessamme pelaajiamme. Teemme työtä paitsi seuraava peliä tai harjoitusta myös tulevaisuutta varten. Tämä näkökohta tekee työstämme entistä tärkeämmän ja merkityksellisemmän. Meidän on tunnettava myös vastuumme. Itsensä kehittäminen on osa tämän vastuun kantamista. Kehitystyö on hyvässä vauhdissa. Koko valmennusjärjestelmä on muuttunut yhden ihmisen show’sta sekä henkilö- että tietomäärältään laajemman valmennustiimin toiminnaksi. Nykyaikaisessa valmennustoiminnassa ymmärretään paremmin valmennuksen kokonaisuutta yhden yksittäisen pelin tai valmennuskerran sijaan. Ryhmänä toimiminen oikein johdettuna, järkevää tilanteenmukaista joukkuetaktiikkaa noudattaen hyvin toteutettujen harjoitusten ansiosta, vievät joukkueen haluttuun suuntaan. Edellä mainitut asiat ovat muutamia tämän kirjan ajatuksista, joita tarkastelemamme kokonaisvaltaisen valmennuskäsityksen värittämien lasien läpi.

Kirja perustuu sekä meidän omaan käytännön kokemukseemme että vahvaan teoreettiseen pohjaan. Lähdeluettelosta löytyvät teoreettista tarkasteluamme auttaneet lähteet. Kirjallisten teosten lisäksi olemme hankkineet kokemuksia ja tietoja ruohonjuuritasolta arjen valmennuksen ja kasvatuksen maailmoista. Liikunnanopettajataustamme näkyy varmasti kasvatuksellisen näkemyksen ja pedagogisen otteen muodossa. Ne kuuluvat mielestämme nykyaikaiseen valmennukseen.

Haluamme jakaa oppimamme ja kokemamme kanssanne. Emme väitä tietävämme täyttää totuutta siitä, kuinka salibandyä tulee valmentaa, mutta olemme oman kokemuksemme kautta oppineet ainakin sen, kuinka sitä ei tule tehdä. Ne kohdat olemme jättäneet pois ja tuoneet tämän kirjan sivuille sellaisia asioita, joiden tiedämme toimivan ja joita olemme myös käytännön työssämme valmentajina ja kasvattajina toteuttaneet. Toivottavasti teoksemme synnyttää ajatuksia, keskustelua ja mielipiteitä.

Tämä kirja koostuu neljästä osasta. Ensimmäinen osa käsittelee laajasti valmentamista ja valmentajana toimimista. Keskeisiä aiheita ovat valmennukseen liittyvää johtajuus, joukkueen rakentaminen ja sen valmentaminen sekä valmennustilanteissa toimiminen. Kirjan toinen osa keskittyy valmennustoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen niin yksittäisen harjoituskerran kuin vuosisuunnitelman näkökulmasta. Tässä osassa perehdytään myös harjoittelun ohjelmointiin eri harjoitteluvaiheissa. Kirjan kolmas osa tarjoaa tuhdin annoksen joukkuetaktiikkaa. Siinä käydään huolellisesti läpi kaikkiin pelin vaiheisiin ja tilanteisiin liittyvät taktiset muunnelmat. Kirjan päättää perusteellinen katsaus joukkuetaktiikan harjoitteluun. Neljännessä osassa esitellään konkreettisia harjoitteita ja harjoituskokonaisuuksia. Ne toimivat suoraan sellaisinaan myös käytännössä, mutta ne on tarkoitettu ensisijaisesti malleiksi, joihin kukin valmentaja voi sijoittaa omia harjoitteitaan joukkueensa taitotason mukaan. Teoksen lopussa on laaja liitetiedosto-osio, jonka toivomme antavan teille apuvälineitä omaan valmennustyöhönne.

Haluamme kiittää pelaajiamme ja muita joukkueidemme sekä seurojemme jäseniä. Olette mahdollistaneet tämän kirjan syntymisen. Ilman teitä ei olisi kokemuksia, joista kirjoittaa. Emme tietäisi, mitkä toimintatavat toimivat ja mitkä menevät täysin pieleen. Suuret kiitokset haluamme lausua myös valmentajakollegoillemme ja laajalle salibandy-yhteisölle siitä avusta, jota olette antaneet haastatteluiden, käyttämienne valmennusmenetelmien, neuvojen, kuvien ja kommenttien muodossa. Yhdessä ja avoimin mielin tietoja vaihtamalla viemme tätä kehittyvää lajiamme eteenpäin.

Salibandykirjan tekeminen ilman Salibandyliiton hyvää suhtautumista ja kannustusta on lähes mahdoton ajatus. Haluamme lausua isot kiitokset rehdistä ja auttavaisesta suhtautumisesta kirjahankkeeseemme. Toivomme, että pystymme olemaan kirjallamme pieneksi avuksi sille arvokkaalle työlle, jota Suomen Salibandyliitto tekee meidän kaikkien lajin parissa toimivien kanssa yhteisen intohimomme eteen.

Olemme saaneet tämän teoksen loppuunsaattamiseksi apurahan Suomen Tietokirjailijat ry:ltä. Nöyrimmät kiitoksemme siitä, että olette hyväksyneet salibandyä käsittelevän teoksen apurahan saajien arvostettujen tietokirjojen joukkoon.

Lopuksi haluamme antaa suuret kiitoksemme meidän kirjoittajiemme lähipiirille, kotijoukoille. Hyvän ja kannustavan kotikentän vaikutus on suuri niin itse pelin kuin kirjoittamisen onnistuneeseen lopputulokseen.

*Jyväskylässä kirpakan huhtikuun 7. päivän aurinkoisena aamuna 2013
Seppo Pulkkinen, Jyri Korsman ja Jouko Mustonen*